

3
4 การสร้างเสริมสุขภาวะสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในวิกฤตโควิด-19
5 (Promotion of sustainable healthy environment in COVID-19 crisis)

6 วิกฤตโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งทิศทางการพัฒนา
7 นโยบายสาธารณะ ต้องบูรณาการเชิงระบบ โดยใช้ข้อเท็จจริงและนวัตกรรมด้านการจัดการขยะ และการ
8 ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-
9 เศรษฐกิจสีเขียว การพัฒนาที่อยู่อาศัยและเมืองอย่างมีสุขภาวะ การปรับเปลี่ยนวิถีคิดและพฤติกรรมใหม่
10 มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่อสังคมของทุกภาคส่วน ก่อให้เกิดเครือข่ายพลังพลเมือง ใน
11 การสร้างเสริมสุขภาวะสิ่งแวดล้อม เพื่อขับเคลื่อนสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

12
13 สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่สิบสี่

14 ได้พิจารณารายงาน เรื่อง “การสร้างเสริมสุขภาวะสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในวิกฤตโควิด-19” ^๑

15 **ตระหนักว่า** โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๙ หรือโควิด-19 เป็นโรคอุบัติใหม่ที่มีแนวโน้ม
16 ทวีความรุนแรงขึ้น ส่งผลกระทบเกิดขึ้นเป็นวงกว้าง ในมิติด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจ ทั้ง
17 ระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชนและระดับสาธารณะ เป็น “วิกฤตสุขภาพ” ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ^๒

18 **รับทราบว่า** การขับเคลื่อนมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๒ พ.ศ.๒๕๕๒ เรื่อง “โรคติดต่ออุบัติ
19 ใหม่” และเรื่อง “การจัดการขยะอันตรายจากชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน” , ครั้งที่ ๖ พ.ศ.๒๕๕๖
20 เรื่อง “การสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อสุขภาพหนึ่งเดียว ของคน-สัตว์-สิ่งแวดล้อม” , ครั้งที่ ๑๐
21 พ.ศ.๒๕๖๐ เรื่อง “การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน” และครั้งที่ ๑๓ พ.ศ.๒๕๖๓
22 เรื่อง “การบริหารจัดการวิกฤตสุขภาพแบบมีส่วนร่วม กรณีโรคระบาดใหญ่” ซึ่งมีทั้งที่ได้ดำเนินการและยัง
23 ไม่ได้ดำเนินการตามมติฯ ให้เกิดผลตามเป้าหมาย

24 **ชื่นชมว่า** ความเข้มแข็งของระบบสาธารณสุขไทย บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้ง
25 ความร่วมมือของ อสม./อสส.จิตอาสาและทุกภาคส่วน ได้ทำหน้าที่อย่างเข้มแข็งในการป้องกัน คัดกรอง ส่ง
26 ต่อการรักษา ฟื้นฟู เยียวยาภัยกับการระบาดใหญ่ของโควิด-19

27 **หวังใญ่ว่า** ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ทั้งในช่วงและหลังวิกฤตโควิด-19 จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพใน
28 อนาคต ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งหากเราไม่มีการวางแผน เตรียมการ และดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
29 และประสิทธิผล ตั้งแต่เริ่มต้นแล้วจะทำให้เป็นปัญหาสุขภาพที่สะสมและรุนแรงเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

30 **เห็นว่า** นโยบายสาธารณะ “การสร้างเสริมสุขภาวะสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในวิกฤตโควิด-19” มุ่งเน้นให้
31 เป็นพลังพลเมืองตื่นรู้ สู้วิกฤตสุขภาพ โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบูรณาการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย
32 การพัฒนาที่ยั่งยืน ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และ “ประชาชนบนผืนแผ่นดินไทยมีสุขภาวะที่ดี”

^๑ เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๑๔ / ร่างหลัก ๑

^๒ “สุขภาพ” หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญาและทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล (มาตรา ๓ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐). <https://infocenter.nationalhealth.or.th/node/28011>

1 จึงมีมติดังต่อไปนี้

2 **๑. การจัดการขยะอย่างยั่งยืน**

3 ๑.๑ ขอให้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภาคเอกชน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มี
4 ส่วนร่วมบูรณาการวางแผนพัฒนาระบบและกลไกการจัดการขยะอย่างยั่งยืน ตั้งแต่การประเมินวัฏ
5 จักรวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ การเลือกวัตถุดิบ กระบวนการผลิต บรรจุภัณฑ์ที่
6 เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีการจัดการขยะ เพื่อลดปริมาณขยะ ตั้งแต่ต้นทางให้เหลือ
7 น้อยที่สุดจนเหลือศูนย์ และให้มีข้อมูลแสดงระยะเวลาย่อยสลายขยะในฉลากผลิตภัณฑ์ เพื่อให้
8 ผู้บริโภคทราบและมีทางเลือกก่อนตัดสินใจซื้อใช้

9 ๑.๒ ขอให้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งรัดการเลิกใช้
10 พลาสติกบางประเภทหรือแบบใช้ครั้งเดียว ตามโรดแมพการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ.๒๕๖๑ -
11 ๒๕๗๓^[๓] ให้บรรลุเป้าหมายเร็วขึ้น และสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมการใช้วัสดุทดแทนพลาสติก
12 ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งรณรงค์ให้มีการใช้อย่างแพร่หลาย

13 ๑.๓ ขอให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน ร่วมรณรงค์ส่งเสริมการใช้วัสดุอื่นมาใช้ทดแทน
14 หน้ากากอนามัยแบบใช้ครั้งเดียว มีระบบการเก็บรวบรวมและจัดการขยะติดเชื้อ ทั้งหน้ากาก
15 อนามัย อุปกรณ์ป้องกันและวัสดุที่ใช้แล้ว ไม่ให้เป็นเป็นและตกค้างในสิ่งแวดล้อม เพื่อไม่ให้เกิด
16 ผลกระทบต่อระบบนิเวศและสุขภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้ชุมชนตั้งกองทุนการจัดการขยะ ด้วยหลัก
17 3R (ลดใช้, ใช้ซ้ำ, ใช้ใหม่) เพื่อลดปริมาณขยะและมีรายได้จากการเพิ่มมูลค่าขยะ

18
19 **๒. การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**

20 ๒.๑ ขอให้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภาคเอกชน
21 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมบูรณาการวางแผนพัฒนา
22 ระบบและกลไกการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่คำนึงถึงสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและ
23 สังคมอย่างสมดุล โดยวางแผน อนุรักษ์ทรัพยากรและลดมลพิษสิ่งแวดล้อม ให้ความรู้ สร้างความ
24 ตระหนักและความรับผิดชอบร่วมกันกับนักท่องเที่ยว ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาอย่าง
25 ต่อเนื่อง

26 ๒.๒ ขอให้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สนับสนุนให้ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทำการศึกษาวิจัย
27 ความสามารถในการรองรับของพื้นที่ เพื่อกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่ กิจกรรม
28 และระยะเวลา และประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ^[๔] และด้านอื่น ๆ
29 เพื่อดำเนินการลดและป้องกันแก้ไขผลกระทบดังกล่าว

30 ๒.๓ ขอให้ หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว กำหนดการปิดสถานที่ทั้งหมดหรือบางพื้นที่ในบาง
31 ช่วงเวลา เพื่อไม่ให้เกิดวัฒนธรรมชาติและให้มีการฟื้นฟูด้วยตัวเอง ร่วมกับมีมาตรการอนุรักษ์และ
32 ฟื้นฟูร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีการท่องเที่ยวเสมือนจริง
33 ที่ดึงดูดความสนใจทั้งในช่วงและหลังวิกฤตโควิด-19

^๓ กรม. เห็นชอบโรดแมพการจัดการขยะพลาสติก. <https://thaimsw.pcd.go.th/newsdetail.php?id=86>

^๔ กานต์พิชชา ทองเถาว์. รอยเท้านิเวศน์. <https://www.academia.edu/10673617/> <http://www.wwf.or.th/.../livingplane.../ecologicalfootprint/>

๓. การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว

- ๓.๑ ขอให้ คณะกรรมการบริหารการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมบูรณาการวางแผนพัฒนาระบบและกลไกการดำเนินการ “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ.๒๕๖๔-๒๕๖๙” ^๔ ตั้งแต่การจัดทำแผนปฏิบัติการ การกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดผลลัพธ์หลักและการมีคู่เทียบเคียง การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ เพื่อให้มีการดำเนินการและติดตามประเมินผลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๓.๒ ขอให้ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในยุทธศาสตร์ฯ รวมทั้งมีการถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมสร้างแรงจูงใจให้มีการใช้หรือต่อยอดอย่างแพร่หลาย
- ๓.๓ ขอให้ ภาครัฐ สนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคเอกชน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำองค์ความรู้มาใช้ การใช้ทรัพยากรชีวภาพหรือผลผลิตทางการเกษตรเป็นวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ที่ได้จากธรรมชาติที่ย่อยสลายง่าย การนำทรัพยากรหมุนเวียนมาใช้ประโยชน์ใหม่ การใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า การลดปริมาณขยะจนเหลือศูนย์ และอื่น ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและเกิดการกระจายรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนอย่างทั่วถึง

๔. การพัฒนาที่อยู่อาศัยและเมืองอย่างมีสุขภาวะ

- ๔.๑ ขอให้ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมบูรณาการวางแผนพัฒนาระบบและกลไกการพัฒนาที่อยู่อาศัยและเมืองอย่างมีสุขภาวะ โดยมีแนวคิดที่ยึดหลักการประชาชนเป็นศูนย์กลาง ดำเนินถึงมิติทางอายุและเพศ ความเปราะบาง และการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม รูปแบบและความยืดหยุ่นของการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน การลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำ ส่งเสริมความเติบโตทางเศรษฐกิจ การมีที่อยู่อาศัยที่เพียงพอ ความเชื่อมโยงระหว่างเมืองและชนบท ธรรมชาติเมือง ความปลอดภัยทางถนน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาสุขภาพ และปกป้องสภาพแวดล้อม ^๖
- ๔.๒ ขอให้ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สนับสนุนให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและทุกภาคส่วน นำแนวคิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยและเมืองอย่างมีสุขภาวะ มาบูรณาการเชื่อมประสานร่วมกัน โดยปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการใช้ชีวิต ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สร้างพื้นที่เรียนรู้และนันทนาการ ลดผลกระทบจากมลพิษที่ต้นทาง การปฏิบัติที่ถูกละเลยและปลอดภัย การเสริมสร้างความสามารถของเมืองมีความยืดหยุ่นและปรับตัวเตรียมความพร้อมล่วงหน้าต่อความเสี่ยงในการ

^๔ ดันโมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นนโยบายขับเคลื่อนประเทศไทย. <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/38369>

^๖ ผลประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่อยู่อาศัยและเมืองอย่างยั่งยืน (Habitat III) และวาระใหม่แห่งการพัฒนาเมือง (New Urban Agenda) . <http://www.bps.m-society.go.th/uploads/content/download/5930d7dbe9a6a.pdf>

1 แพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 และโรคอุบัติใหม่อื่น ๆ รวมทั้งการพัฒนาในทุกมิติ ให้เหมาะสมกับ
2 บริบทของพื้นที่ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน

3
4 **๕. การมีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายพลังพลเมือง เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ยั่งยืน**

5 ๕.๑ ขอให้ ภาคีเครือข่ายสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ชุมชน
6 อาสาสมัคร สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน และทุกภาคส่วน มีพันธะสัญญาและมีส่วนร่วมสำคัญ ร่วม
7 ใจ ร่วมคิดและร่วมมือเป็นเครือข่ายพลังพลเมือง ในการสร้างเสริมสุขภาวะสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เพื่อ
8 สร้างค่านิยมจิตสำนึกสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคม มีการปรับเปลี่ยนวิถีคิดและพฤติกรรม
9 ใหม่ โดยประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีความพร้อมรับมือและปรับตัวต่อการ
10 เปลี่ยนแปลงทั้งในช่วงและหลังวิกฤตโควิด-19

11 ๕.๒ ขอให้ เครือข่ายพลังพลเมืองและทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมขับเคลื่อนการสร้างเสริมสุขภาวะ
12 สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยการเพิ่มความรอบรู้ พัฒนาศักยภาพ ทักษะและขีดความสามารถ สื่อสาร
13 สาธารณะ เข้าร่วมโครงการเพื่อสร้างเสริมสุขภาพสิ่งแวดล้อม เช่น สำนักงานสีเขียว อุตสาหกรรม
14 เชิงนิเวศ โรงแรมสีเขียว โรงเรียนปลอดภัย เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ชุมชนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
15 ร้านอาหารสะอาด รสชาติอร่อย เป็นต้น โดยประยุกต์ให้เป็นต้นแบบที่ดีและพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้
16 เพื่อนำไปขยายผลในพื้นที่อื่น ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ

17
18 ๖. ขอให้ เลขาธิการคณะกรรมกรสุขภาพแห่งชาติ รายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ
19 ครั้งที่ ๑๕